

HIỆN TƯỢNG

ĐỘNG ĐẤT VÀ SỤP ĐẤT

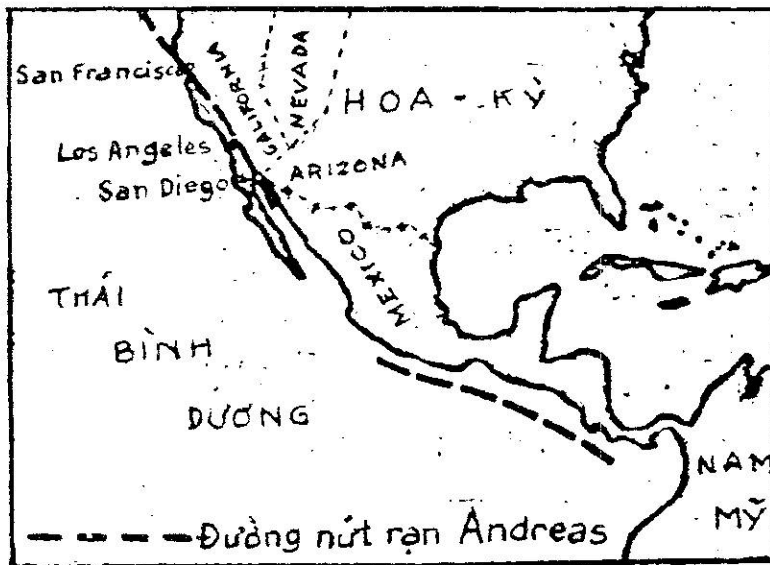
Người ta thường gọi là hiện tượng những gì xảy ra khác thường khó hiểu, đôi khi còn có vẻ nhiệm mầu nữa.

Từ hàng triệu năm về trước đến nay, biết bao hiện tượng la lung đã xảy ra trong thiên nhiên, trong vũ trụ. Vì không hiểu được căn nguyên của những điều ấy, người thời xưa quen gán cho một cách dễ dàng, đó là việc thần thánh quỉ ma. Do đó từ nghìn xưa đã có rất lắm truyện-ký thần thoại do bởi óc tưởng tượng thêu dệt. Trong số những truyện thần thoại hoang đường, có nhiều loại ly kỳ nghe rất kinh, nhưng cũng lắm thú mê hồn, tuổi trẻ ưa thích, nghe đến say mê.

Tuy nhiên, dần dần qua các cuộc nghiên cứu, khảo sát nhiều năm rất công phu, khoa học đã khám phá và giải thích rất nhiều hiện tượng với những biện chứng rõ rệt, dựa trên những định luật vững chắc, và từ đó đến nay đã đạt được nhiều tiến bộ khả quan, đặc biệt trên bình diện vật lý, hóa, điện tử, không trung, thiên văn, v.v... Các nhà bác học còn có thể tiên đoán những gì sẽ xảy ra ở đâu và ngay cả thời gian thật rất chính xác.

A - ĐỘNG ĐẤT

Dĩ thế, trong nhiều lĩnh vực, khoa học vẫn còn bó tay chưa vén được màn bí mật của thiên nhiên. Cụ thể nhất là hiện tượng động đất. Có quan địa chấn học Hoa kỳ đã tốn bao nhiêu thí giở, nhân lực, tiền của để nghiên cứu và theo dõi những chi tiết biến chuyển hiện tượng động đất đang đe dọa trầm trọng bán đảo California, không ngoài mục đích bảo đảm an toàn và sinh mạng cho dân chúng đang sống trên bán đảo này. Các nhà bác học địa chấn từ lâu đã khám phá và biết được dải đất chạy dài theo bờ biển phía Tây Hoa kỳ đang bắt đầu lở để tuột dần ra Thái Bình Dương theo một đường rạn nứt đi từ Bắc xuống Nam, gọi là "đường nứt rạn Andreas" dài trên 1600 km từ trên San Francisco đến biên giới Mexico. Một ngày nào đó, dải đất này sẽ tách rời khỏi đất liền để biến thành một hòn đảo dãi. Ngày ấy xa hay gần, khoa học chưa tính được nên không đoán nổi. Nhưng gì được đem phổ biến chỉ là giả thuyết và ước đoán mà thôi. Đứng trước hiểm họa này, dân chúng đâm ra hoang mang phấp phỏng lo sợ. Có người vì sợ quá, đâm ra loạn thần kinh. Trong những trận động đất vừa qua, có một số người chết vì thần kinh căng thẳng, bởi quá sợ.

Từ năm 1900 đến nay, lâu lâu dải đất lại tuột xuống một ít đồng

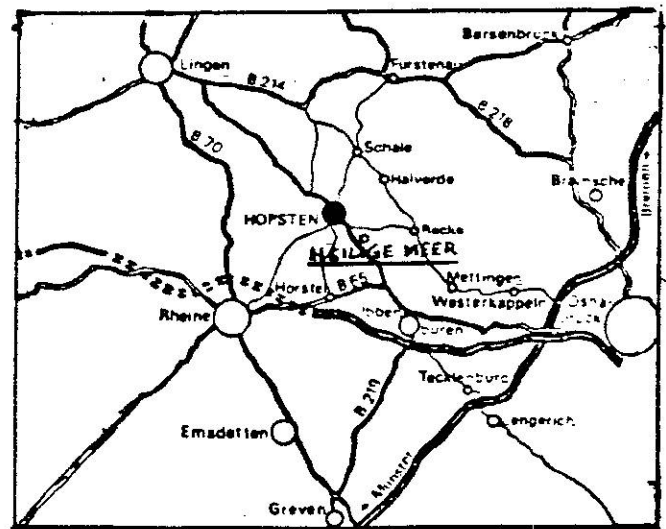
thời một trận động đất xuất hiện. Nơi bị động đất nhiều lần là San Francisco. Tại đây, nạn địa chấn quan trọng gây hàng trăm người chết đã xảy ra vào những năm 1905, 1906 và 1971. Năm nay, hai trận động đất mới xảy ra cách nhau gần hai tháng, vào ngày 1.10.87 và ngày 23.11.87. Trận thứ nhất xảy ra tại Los Angeles làm đất rung chuyển đến San Diego. Trận thứ hai xảy ra tại Westmorland, gần San Diego, làm đất rung chuyển đến hai tiểu bang gần đó là Nevada và Arizona. Các nhà bác học phỏng đoán trong một ngày không xa, dải đất sẽ tuột nhiều và một trận địa chấn sẽ xảy ra mạnh gấp trăm các lần trước, họ báo đó là "Big One". Như thế, khoa học vẫn còn mù tịt chưa có thể dựa vào một dữ kiện nào để biết trước được cách chính xác. Các nhà bác học thú nhận rằng, trận động đất xảy ra ngày 1.10 vừa qua, thật là bất ngờ vì trước đó, chẳng có dấu gì giúp cho họ đoán được cả, mặc dù có những máy chấn địa chấn rất tinh vi được đặt trên cả một trăm nơi dọc theo đường nứt rạn Andreas, ngoài ra còn có cả tia laser được sử dụng nữa.

B - SỤP ĐẤT

Khi nói đến động đất, chúng ta không thể bỏ qua không nói đến sụp đất. Xin nói rõ đây không phải là đất tuột mà là đất sụp thực sự, sụp sâu xuống cả trăm thước. Có người tự hỏi: phải chăng có liên hệ với địa chấn chăng? Thưa không. Đây là hai hiện tượng hoàn toàn riêng biệt.

Mùa hè vừa qua, nhân dịp đi cùng với tổ chức công giáo EUFRA (1) sang Đức, chúng tôi được may mắn đến xem một nơi có hiện tượng này xảy ra đã lâu. Đây là một khu rừng

rộng lớn thuộc vùng Nord-rhein-Westfalen xa cách biên giới Hòa-lan chừng 35 km, nằm về phía Nam thành phố HOPSTEN độ 10 km. Giữa khu rừng này có một cái hồ lớn rộng cả mấy chục mẫu (Ha). Hồ lớn nhất và cũng xuất hiện lâu nhất là Hồ Grosse Heilige Meer. Bên cạnh có hai hồ khác nhỏ hơn nằm về phía Tây, bên kia trục lộ Hopsten đi Ibbenburen. Ấy là hồ Erdfallsee lớn bằng nửa hồ Grosse Heilige Meer, và hồ Heideweier là hồ nhỏ hơn hết. Cả ba hồ đều nằm như sắp xếp theo một chiều

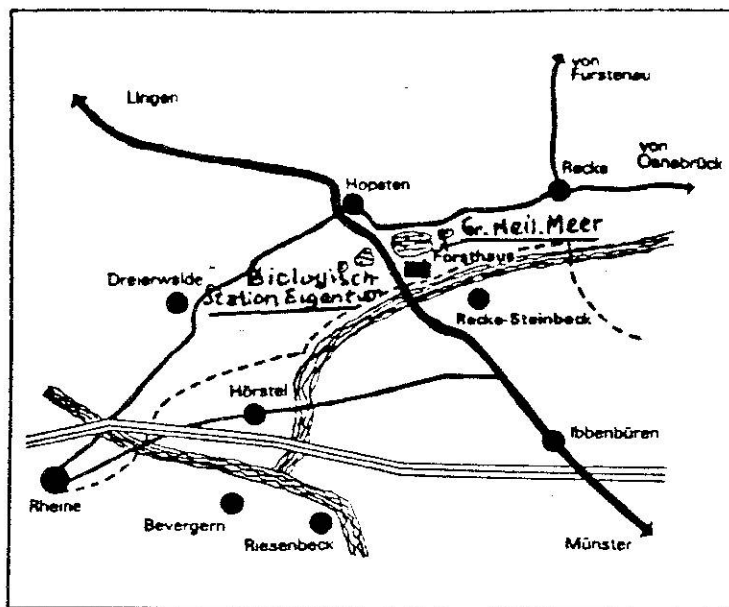
dài. Cách đó không xa, có một con sông đào chảy dài. Nằm sát trục lộ và ở giữa Hồ lớn và con sông là ngôi nhà Biologisch Station Eigentum. Đây là Văn phòng khảo cứu chuyên về thực vật, sinh vật.

Các nhà chuyên viên tại nơi đây hướng dẫn chúng tôi đi quan sát cũng giải thích về hiện tượng lạ lùng đất sụp đã tạo nên những hồ ấy. Theo

(1) EUFRA là tên gọi tắt của tổ chức FRATERNITES EUROPEENNES thuộc Đoàn thể công giáo FRATERNITE FRANCISCANE SECULIERE INTERNATIONALE. Mỗi năm EUFRA họp tại một nước Âu Châu, năm 1984 họp tại Nam Tư, năm 1985 họp tại Đức, năm 1986 tại Pháp, năm 1987 tại Đức, sang năm 1988 sẽ họp tại Áo, v.v...

sử liệu xưa để lại thì cả ba hồ được xuất hiện trong những thời gian khác nhau, từ thế kỷ thứ IV đến thế kỷ thứ VIII, tức là vào khoảng thời Trung cổ. Người xưa truyền khẩu lại cho biết, đất ở khu rừng bỗng dưng sụp bất thần, gây một tiếng động kinh khủng rồi tự nhiên đã thấy cảnh tượng thay đổi kỳ lạ, một đầm rừng rộng lớn bỗng nhiên một hôm một mai biến thành hồ sâu cả trăm thước, với nước từ đâu dưới lòng đất vọt lên.

Các nhà địa chất qua nhiều thế kỷ đã công phu nghiên cứu và đã xác nhận hiện tượng như trên, nhờ kết quả thí nghiệm trên những chất lấy từ sâu dưới đất lên.

Theo trắc đồ các chuyên viên trưng bày những lớp đất của khu rừng qua các thí nghiệm thì chúng tôi được thấy : dưới lớp đất đen trên mặt (humus) là đất sét, dày độ 20-30 m; từ đó đi xuống là cát dày chừng khoảng 50 m; dưới lớp cát toàn là chất Anhydrit và gypse (thạch cao) mà người Đức gọi là Gipslager. Các chuyên viên còn cho biết đây là loại gypse của vùng Jura. Lớp gypse này dày hơn lớp cát nhiều. Dưới sâu hết toàn là nước. Chính qua hàng vạn, hàng triệu năm, nước đã làm cho tan dần những chất anhydrit và gypse đồng thời làm cho lớp cát tuột xuống tạo nên một lỗ hổng khổng lồ để gây hiện tượng đất sụp như nói trên.

Gần đây, một hồ nhỏ khác cũng mới xuất hiện vào ngày 22.4. 1958 nằm theo một đường dài với ba hồ kia. Hồ nhỏ bé này được tạo nên trong những điều kiện giống hệt như những hồ trước, xác nhận kết quả nghiên cứu của các nhà địa chất là đúng.

Thoạt tiên, khi thấy những hồ nói trên đều nằm theo một đường dài thì người ta ngỡ rằng, nước ở dưới vọt lên mạnh là do một đường nước chảy ngầm sâu dưới đất, nhưng những cuộc sưu tầm kỹ lưỡng chứng minh chẳng có đường nước ngầm nào mà chỉ có những vùng nước khổng lồ tự động từ hàng nghìn hàng vạn thế kỷ (nappe phréatique).

Từ khi có những hồ xuất hiện như trình bày trên thì cảnh vật và môi sinh trong vùng cũng được biến đổi hẳn đi. Khi đất sụp sâu xuống thì cát và bùn non vọt lên về phía Đông biến thành những đầm bùn lầy nước cạn bên cạnh những bãi cát. Những nơi có ít nước thì các loại lau, sậy mọc đầy. Những nơi bùn sâu thì có những loại cây mọc dưới nước như cây lắt, bông súng, bông sen, v.v...tăng vẻ đẹp cho khu rừng. Bờ hồ về phía Tây trái lại đứng thẳng xuống rất sâu, nhờ vậy, hồ có rất nhiều cá đủ loại khiến nhiều người thích đến câu. Nhờ có nước và những thực vật mới, nên có nhiều côn trùng xuất hiện thu hút rất nhiều chim chóc từ xa đến. Trong rừng cũng có thêm nhiều động vật mới trước kia người ta không thấy như các thú cáo, chồn, v.v... Những loại thú này cũng chim chóc, cá, bướm bướm được bắt và đem trưng bày trong một phòng triển lãm rất xinh cho du khách đến xem. Chính Văn Phòng sinh vật học Biologisch Station Eigentum được lập bên cạnh Hồ

Grosse Heilige Meer gồm có phòng thí nghiệm, mục đích là để theo dõi hiện tượng sụp đất trong vùng và những biến chuyển mới lạ về môi sinh cũng thí nghiệm địa chất, v.v... tại đó.

Khi chúng tôi đi vòng quanh xem hồ thì chúng tôi cũng được nghe hướng dẫn viên kể chuyện-kỹ thuật về hồ mà người địa-phương thường hay nhắc nhở cho khách tha phương nghe chơi vui. Tục truyền rằng thời xưa, trước khi chưa có hồ, thì ngay tại đó là một tu viện rất lớn có đông người đến tu. Quanh năm, cứ đêm khuya vào lúc hai giờ sáng, tu viện quen đổ chuông cho các tu sĩ thức dậy cầu kinh. Mỗi lần đổ chuông, tiếng chuông ngân xa cả vùng đều nghe. Nhưng rủi cho tu viện, khi nơi đó bị đất sụp thì cả tu viện lẫn tu sĩ đều bị chôn vùi sâu dưới hồ cả. Ấy thế mà về sau, khi tai nạn xảy ra đã lâu rồi, qua nhiều thế kỷ, dân trong vùng đêm khuya vào lúc hai giờ sáng vẫn còn nghe tiếng chuông tu viện đổ như xưa và còn nghe cả tiếng hát kinh của các tu sĩ nữa. Hướng dẫn viên kết thúc câu chuyện bằng cách hỏi hai chúng tôi muốn thưởng thức tiếng chuông cũng tiếng hát của nhà tu thì xin ở lại ngủ trong khu rừng một đêm, sáng mai sẽ trở về... Ấy thế là mọi người phì cười lên trước khi chia tay, khiến cho cuộc du ngoạn của chúng tôi hôm ấy thật là thú vị và bổ ích.

29.11.87

T. T. K.

PHÚC ĐÁP AI HỮU XÃ BẮN

Trong LT số 40, AH XÃ BẮN có nhắc lại câu :

VỢ CẢ VỢ HAI, HAI VỢ ĐỀU LÀ VỢ CẢ

để tìm câu đối lại.

Nhớ cách đây gần 30 năm, khi đó tôi từng sự ở Cao Nguyên, được nghe một người bạn đề nghị đối như sau, xin trình quý AH :

NGƯỜI TA NGƯỜI MỌI, MỌI NGƯỜI CŨNG VẪN NGƯỜI TA

(1)

(2)

(1) "NGƯỜI TA" ở đây có nghĩa là "NGƯỜI KINH"

(2) "NGƯỜI MỌI" ở đây có nghĩa là "NGƯỜI THƯỢNG"; dĩ nhiên, đừng chú như vậy chỉ cốt để đối cho bằng được, chứ không dám có ý nghĩa kỹ thị bẽ bối gì, vì "Kinh Thượng một nhà" mà.

T.N.B.